

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ HƯƠNG

DẠY HỌC KHÁM PHÁ CHỦ ĐỀ
"MỘT SỐ ỨNG DỤNG VI SINH VẬT TRONG THỰC TIỄN"
CHO HỌC SINH TRƯỜNG THPT CHỢ ĐỒN - BẮC KẠN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ HƯƠNG

DẠY HỌC KHÁM PHÁ CHỦ ĐỀ
"MỘT SỐ ỨNG DỤNG VI SINH VẬT TRONG THỰC TIỄN"
CHO HỌC SINH TRƯỜNG THPT CHỢ ĐỒN - BẮC KẠN

Ngành: LL & PP dạy học Bộ môn Sinh học
Mã số: 8140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS NGUYỄN PHÚC CHÍNH

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Luận văn: Dạy học khám phá chủ đề "*Một số ứng dụng vi sinh vật trong thực tiễn*" cho học sinh trường THPT Chợ Đồn - Bắc Kạn.

Tôi xin cam đoan:

Luận văn được sử dụng các thông tin từ nhiều nguồn khác nhau, các thông tin đó đã được chọn lọc, phân tích, tổng hợp, xử lí và đưa vào luận văn đúng quy định.

Luận văn là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được công bố, sử dụng trong bất kì công trình nghiên cứu của tác giả nào khác.

Thái nguyên, ngày 14 tháng 11 năm 2019

Tác giả

Nguyễn Thị Hương

LỜI CẢM ƠN

Luận văn được hoàn thành tại Bộ môn phương pháp giảng dạy Sinh học, Khoa Sinh học, Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên. Trong quá trình nghiên cứu tôi đã nhận được sự giúp đỡ vô cùng quý báu của các tập thể và cá nhân.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy giáo hướng dẫn khoa học: **PGS.TS Nguyễn Phúc Chính** đã tận tâm giúp đỡ, hướng dẫn tôi trong suốt quá trình nghiên cứu, thực hiện luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể Bộ môn phương pháp giảng dạy Sinh học, Khoa Sinh học, Phòng Đào tạo, Ban Giám hiệu Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện cho tôi học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, các Thầy Cô, các em Học sinh ở trường THPT Chợ Đồn đã tham gia vào quá trình khảo sát và thực nghiệm sư phạm, các Giáo viên đã gửi ý kiến đóng góp để luận văn được hoàn thiện hơn.

Tôi xin chân thành cảm ơn đồng nghiệp, gia đình và bạn bè đã luôn động viên, khuyến khích tôi trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Tác giả

Nguyễn Thị Hương

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	iv
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
DANH MỤC CÁC HÌNH, SƠ ĐỒ	vi
PHẦN I. MỞ ĐẦU	1
1. Lí do chọn đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu	5
3. Phạm vi nghiên cứu	6
4. Đối tượng và khách thể nghiên cứu.....	6
5. Giả thuyết khoa học	6
6. Nhiệm vụ nghiên cứu	6
7. Phương pháp nghiên cứu	7
8. Các đóng góp mới của đề tài	8
PHẦN II. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	9
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN CỦA ĐỀ TÀI	9
1.1. Tổng quan các nghiên cứu liên quan tới đề tài.....	9
1.1.1. Tổng quan nghiên cứu về dạy học khám phá.....	9
1.1.2. Tổng quan nghiên cứu về năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn .	12
1.2. Cơ sở lý luận của đề tài	12
1.2.1. Khám phá và dạy học khám phá	12
1.2.2. Năng lực và năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn.....	17
1.2.3. Mối quan hệ giữa dạy học khám phá và năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	18
1.3. Cơ sở thực tiễn của đề tài	19
1.3.1. Đặc điểm của học sinh trường THPT Chợ Đồn.....	19
1.3.2. Thực trạng dạy học khám phá ở trường THPT Chợ Đồn	20

1.3.3. Thực trạng năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn ở trường THPT Chợ Đồn	21
Tiểu kết chương 1	23
Chương 2. DẠY HỌC KHÁM PHÁ CHỦ ĐỀ "MỘT SỐ ỨNG DỤNG VI SINH VẬT TRONG THỰC TIỄN" CHO HỌC SINH TRƯỜNG THPT CHỢ ĐỒN - BẮC KẠN	24
2.1. Cấu trúc nội dung phần Sinh học vi sinh vật Sinh học 10 THPT - Cơ bản.....	24
2.1.1. Vị trí của phần Sinh học vi sinh vật Sinh học 10 THPT - Cơ bản.....	24
2.1.2. Nội dung phần Sinh học vi sinh vật Sinh học 10 THPT - Cơ bản.....	24
2.2. Thiết kế chủ đề dạy học "Một số ứng dụng vi sinh vật trong thực tiễn" cho học sinh trường THPT Chợ Đồn - Bắc Kạn theo phương pháp dạy học khám phá.....	26
2.2.1. Nguyên tắc thiết kế chủ đề dạy học.....	26
2.2.2. Quy trình thiết kế chủ đề dạy học	26
2.3. Dạy học khám phá chủ đề để phát triển năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	28
2.3.1. Quy trình tổng quát về dạy học khám phá chủ đề để phát triển năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	28
2.3.2. Biện pháp sử dụng quy trình dạy học khám phá chủ đề để phát triển năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	30
2.4. Đánh giá năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn.....	33
2.4.1. Tiêu chí đánh giá năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	34
2.5.2. Công cụ đánh giá năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	36
Tiểu kết chương 2	37
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	38
3.1. Mục đích thực nghiệm.....	38
3.2. Nội dung thực nghiệm.....	38
3.3.1. Chọn đối tượng thực nghiệm.....	38
3.3.2. Quy trình thực nghiệm	39

3.4.	Nội dung, công cụ và phương pháp đo nghiệm	39
3.5.	Kết quả thực nghiệm	40
3.5.1.	Phân tích định lượng bài kiểm tra	40
3.5.2.	Phân tích định tính bài kiểm tra	45
	Tiêu kết chương 3	47
	PHẦN III. KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	48
1.	Kết luận.....	48
2.	Kiến nghị	48
	DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	50
	PHỤ LỤC	

DANH MỤC CÁC CỤM TỪ VIẾT TẮT

TT	Viết tắt	Viết đầy đủ
1	GV	Giáo viên
2	HS	Học sinh
3	THPT	Trung học phổ thông
4	VSV	Vi sinh vật
5	TN	Thực nghiệm
6	ĐC	Đối chứng
7	SGK	Sách giáo khoa

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1.	Các dạng hoạt động khám phá	15
Bảng 1.2.	Những biểu hiện của từng kĩ năng thành phần cấu thành nên năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	18
Bảng 1.3.	Mối quan hệ giữa dạy học khám phá và năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	19
Bảng 1.4.	Kết quả điều tra nhận thức của GV về bản chất của dạy học khám phá của dạy học khám phá	21
Bảng 1.6.	Kết quả điều tra nhận thức của GV và HS về vai trò của năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	21
Bảng 2.1.	Nội dung phần Sinh học vi sinh vật Sinh học 10 THPT - Cơ bản	25
Bảng 2.2.	Tiêu chí đánh giá năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn	34
Bảng 2.3.	Phân loại năng lực vận dụng kiến thức vào thực tiễn của HS.....	36
Bảng 3.1.	Bảng phân phối điểm kiểm tra	40
Bảng 3.2.	Bảng phân phối tần suất điểm kiểm tra.....	40
Bảng 3.3.	Bảng phân phối tần suất hội tụ tiến điểm kiểm tra.....	41
Bảng 3.4.	Bảng kiểm định giá trị trung bình ($\bar{X}$) điểm kiểm tra.....	43
Bảng 3.5.	Bảng phân tích phương sai (S^2) điểm kiểm tra	44

DANH MỤC CÁC HÌNH, SƠ ĐỒ

Hình:

Hình 3.1. Biểu đồ tần suất điểm kiểm tra.....41

Hình 3.2. Đồ thị tần suất hội tụ tiên điểm kiểm tra.....42

Sơ đồ:

Sơ đồ 2.1. Quy trình thiết kế chủ đề dạy học 26

Sơ đồ 2.2. Quy trình tổng quát dạy học khám phá chủ đề 28

Sơ đồ 2.3. Biện pháp sử dụng quy trình dạy học khám phá chủ đề 30